

616.5
D44

VIRGIL PĂTRAŞCU

**BOLI DERMATOLOGICE
ŞI
INFECȚII SEXUAL-TRANSMISIBILE**

Ediția a IV-a

616,5
944

VIRGIL PĂTRAȘCU

Profesor universitar,

Medic primar dermatolog, doctor în medicină

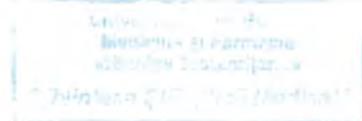
Şeful Clinicii Dermatologie, Spital Clinic Județean de Urgență Craiova

Şeful Disciplinei Dermatologie, Facultatea de Medicină, UMF din Craiova

BOLI DERMATOLOGICE și INFECȚII SEXUAL-TRANSMISIBILE

Ediția a IV-a

759793

SL3

Editura SITECH
Craiova, 2018

CUPRINS

1. EMBRIOLOGIA ORGANULUI CUTANAT	19
2. STRUCTURA ȘI FUNCȚIILE PIELII	21
2.1. Anatomia macroscopică a pielii	21
2.2. Structura microscopică a pielii.....	21
2.2.1. Epidermul.....	21
2.2.2. Joncțiunea dermo - epidermică	26
2.2.3. Dermul	26
2.2.4. Hipodermul	27
2.3. Anexele pielii	29
2.3.1. Glandele pielii	29
2.3.1.1. Glandele sudoripare ecrine.....	29
2.3.1.2. Glandele sudoripare apocrine.....	30
2.3.1.3. Glandele sebacee.....	30
2.3.2. Firul de păr	30
2.3.3. Unghiile.....	31
2.4. Funcțiile pielii	32
2.4.1. Keratinogeneza.....	32
2.4.2. Melanogeneza	34
2.4.3. Formarea filmului hidrolipidic.....	37
2.4.4. Funcția secretorie	38
2.4.5. Pilogeneza	39
2.4.6. Funcția de termoreglare	40
2.4.7. Funcția neuroexteroceptoare	41
2.4.8. Funcția neurovasomotorie.....	41
2.4.9. Funcția metabolică	42
2.4.10. Funcția de rezistență, elasticitate și plasticitate	42
2.4.11. Funcția endocrină.....	43
2.4.12. Funcția psihosocială	43
2.4.13. Funcția imunologică.....	43
3. DIAGNOSTICUL AFECȚIUNILOR CUTANATE. DATE GENERALE.....	44
3.1. Anamneza.....	44
3.2. Examenul clinic.....	49
3.2.1. Modificări ale colorației pielii.....	49
3.2.2. Leziuni cu conținut solid.....	51
3.2.3. Leziuni cu conținut lichid	53

3.2.4. Leziuni prin soluții de continuitate	54
3.2.5. Leziuni formate prin depozitarea pe suprafața pielii a celulelor stratului cornos, a secrețiilor sau a țesuturilor necrozate.....	55
3.2.6. Sechele cutanate	55
3.3. Investigații paraclinice	57
4. PRINCIPII ȘI MIJLOACE TERAPEUTICE ÎN DERMATOLOGIE ..	64
5. VIROZE CUTANATE	88
5.1. Herpes simplex.....	88
5.2. Herpes zoster.....	93
5.3. Boli cauzate de papilomavirusurile umane	96
5.4. Dermatoze cauzate de poxvirusuri	99
6. INFECȚII BACTERIENE	103
6.1. Infecții cutanate foliculare	104
6.1.1. Foliculita superficială.....	104
6.1.2. Foliculita profundă	104
6.2. Infecții cutanate foliculare și perifoliculare	104
6.3. Infecția glandelor sudoripare	105
6.3.1. Hidrosadenita	105
6.3.2. Abcesele multiple ale glandelor sudoripare ecrine	107
6.4. Infecții cutanate nefoliculare.....	107
6.4.1. Intertrigo streptococic	107
6.4.2. Impetigo	107
6.4.3. Ectima	108
6.4.4. Erizipel	108
6.4.5. Celulita erizipeloidă	110
6.4.6. Gangrena streptococică	110
6.4.7. Fasciita necrozantă	110
6.5. Boli produse de toxinele bacteriene	110
6.5.1. Sindromul de epidermoliză stafilococică acută	110
6.5.2. Sindromul șocului toxic stafilococic	111
6.6. Alte afecțiuni cutanate microbiene	111
6.6.1. Eritrasma	111
6.6.2. Erizipeloidul.....	112
6.6.3. Anthraxul	112
6.6.4. Boala zgârieturilor de pisică	113
7. INFECȚII MYCOBACTERIENE	117
7.1. Tuberculoze cutanate	117
7.1.1. Șancrul tuberculós.....	118
7.1.2. Lupusul tuberculós	118

7.1.3. Tuberculoza verucoasă.....	119
7.1.4. Tuberculoza gomoasă	120
7.1.5. Tuberculoza periorificială.....	120
7.1.6. Tuberculoza miliară cutanată acută.....	120
7.2. Lepra	123
7.2.1. Lepra tuberculoidă (TT).....	124
7.2.2. Lepra “borderline” tuberculoidă (BT).....	124
7.2.3. Lepra “borderline ”(BB).....	124
7.2.4. Lepra “borderline ” lepromatoasă (BL).....	125
7.2.5. Lepra lepromatoasă (LL)	125
7.2.6. Lepra nedeterminată.....	126
8. MICOZELE CUTANEO – MUCOASE	128
8.1. Dermatofitoze (dermatofiții)	128
8.1.1. Pilomicoze.....	129
8.1.2. Dermatofitozele pielii glabre	132
8.1.3. Onicomicoza cu dermatofiți.....	133
8.2. Levuroze.....	136
8.2.1. Candidoze.....	136
8.2.2. Pitiriazisul versicolor	139
8.3. Micoze profunde	140
8.3.1. Micetomul (piciorul de Madura).....	140
8.3.2. Sporotricoza	140
8.3.3. Actinomicoza	141
9. SCABIA ȘI PEDICULOZELE	142
9.1. Scabia	142
9.2. Pediculoze	145
9.2.1. Pediculoza capului	145
9.2.2. Pediculoza corpului.....	145
10. URTICARIA.....	147
11. ECZEME	162
11.1. Eczeme exogene.....	163
11.1.1. Dermatita prin iritație (dermatita ortoergică).....	163
11.1.2. Eczema de contact (alergică)	163
11.1.3. Eczema de contact pe cale sistemică.....	168
11.2. Eczeme mixte (exo/endogene)	169
11.2.1. Eczema numulară	169
11.2.2. Dishidroza și eczema dishidrozică.....	169
11.2.3. Eczema microbiană	169
11.2.4. Eczema fisurată.....	170

11.2.5. Dermatita seboreică.....	170
11.3. Dermatita atopică	172
12. ECZEMATIDE	183
13. PITIRIAZISUL ROZAT GIBERT	184
14. PRURIGOURI	186
15. VASCULITE	190
15.1. Vasculite dermice superficiale	191
15.1.1. Vasculite alergice primitive	192
15.1.2. Vasculite alergice secundare	194
15.2. Vasculite hipodermice.....	194
16. ERITEMUL NODOS.....	196
17. ERITEMUL POLIMORF	201
18. REACȚII CUTANATE POST-MEDICAMENTOASE.....	204
19. FOTODERMATOZE	218
19.1. Genodermatoze și tulburări metabolice	220
19.1.1. Pelagra.....	220
19.1.2. Eritemul pelagroid.....	221
19.1.3. Boala Hartnup	221
19.2. Dermatoze exacerbate de radiațiile ultraviolete.....	222
19.2.1. Porokeratoza actinică superficială diseminată	222
19.3. Fotosensibilitate prin medicamente sau substanțe chimice.....	222
19.3.1. Dermatoze prin reacții fototoxice	224
19.3.2. Dermatoze prin reacții fotoalergice.....	225
19.4. Fotodermatoze idiopatice dobândite	226
19.4.1. Eruptionă polimorfă la lumină	226
19.4.2. Eruptionă benignă solară de vară	226
19.4.3. Eruptionă juvenilă de primăvară	227
19.4.4. Prurigo actinic	227
19.4.5. Hidroa vacciniformă	227
19.4.6. Urticaria solară	228
19.4.7. Dermatita actinică cronică	228
19.5. Fotodermatoze prin anomalii în formarea și distribuția melaninei	229
19.5.1 Albinismul oculo-cutanat	229
19.5.2. Vitiligo	229

20. BOLI ALE ȚESUTULUI CONJUNCTIV	236
20.1. Lupusul eritematos	236
20.1.1. Lupusul eritematos cronic (cutanat).....	237
20.1.2. Lupusul eritematos subacut.....	240
20.1.3. Lupusul eritematos sistemic	241
20.2. Sclerodermia	243
20.2.1. Sclerodermia sistemică	245
20.2.2. Sclerodermia localizată	250
20.3. Dermatomiozita.....	253
21. PORFIRII	259
21.1. Porfiria acută intermitentă (PAI).....	260
21.2. Porfiria eritropoietică congenitală (boala Günther)	262
21.3. Protoporfiria eritropoietică.....	263
21.4. Porfiria cutanată tardivă	264
21.4.1. Porfiria cutanată tardivă -- forma sporadică	265
21.4.2. Porfiria cutanată tardivă – forma familială	268
21.4.3. Porfiria hepatoeritropoietică	268
21.5. Porfiria variegata.....	268
22. DERMATOZE BULOASE AUTOIMUNE	270
22.1. Dermatoze buloase autoimune intraepidermice	272
22.1.1. Pemfigusul vulgar	274
22.1.2. Pemfigusul vegetant	281
22.1.3. Pemfigusul foliaceu.....	283
22.1.4. Pemfigusul eritematos	284
22.1.5. Pemfigusul iatrogen	285
22.1.6. Pemfigusul paraneoplazic	286
22.1.7. Pemfigusul herpetiform.....	288
22.1.8. Pemfigusul cu IgA	289
22.2. Dermatoze buloase autoimune subepidermice.....	291
22.2.1. Pemfigoidul bulos	291
22.2.2. Pemfigoidul cicatricial	295
22.2.3. Pemfigoidul gestationis.....	297
22.2.4. Dermatita herpetiformă	299
22.2.5. Dermatoza buloasă cu depozite liniare de IgA	305
22.2.6. Epidermoliza buloasă dobândită	307
23. PSORIAZIS	311
23.1. Psoriazisul vulgar	316
23.2. Psoriazisul eritrodermic	319
23.3. Psoriazisul pustulos	319
23.3.1. Psoriazisul pustulos generalizat grav (forma Zumbusch)	320

23.3.2. Pustuloza exantematică gravidică	320
23.3.3. Psoriazisul pustulos circinat și inelar (Bloch-Lapière)	321
23.3.4. Psoriazisul pustulos generalizat benign (Millian și Katchoura)...	321
23.3.5. Psoriazisul pustulos palmo - plantar tip Barber	321
23.3.6. Acrodermatita continuă (Hallopeau).....	321
23.3.7. Dermatita repens Crocker	321
23.3.8. Pustuloza palmo-plantară amicrobiană recidivantă	321
23.4. Psoriazisul artropatic (artrita psoriazică; reumatismul psoriazic).....	322
24. LICHENUL ȘI ERUPTIILE LICHENOIDE	338
25. ACNEEA.....	347
26. ROZACEEA	357
27. ALOPECII.....	363
27.1. Alopecia difuză câștigată non-androgenetică	364
27.2. Alopecii cicatriciale	365
27.3. Alopecia areata (pelada).....	366
27.4. Alopecia androgenetică.....	369
28. PATOLOGIA UNGHIALĂ	373
29. GENODERMATOZE.....	377
29.1. Tulburări de pigmentare.....	377
29.1.1. Incontinenția pigmenti	377
29.1.2. Albinismul oculo – cutanat	378
29.1.3. Albinism parțial (piebaldism)	378
29.1.4. Sindromul Peutz - Touraine - Jeghers.....	379
29.2. Tulburări de keratinizare.....	379
29.2.1. Ictioza vulgară.....	379
29.2.2. Ictioza legată de sex	379
29.2.3. Eritrodermia ichtioziformă congenitală non-buloasă.....	379
29.2.4. Eritrodermia congenitală ichtioziformă buloasă	380
29.2.5. Keratodermii palmo - plantare ereditare	380
29.2.6. Boala Darier	381
29.2.7. Pitiriasis rubra pilaris, forma familială	382
29.2.8. Acanthosisul nigricans juvenil benign	382
29.3. Genodermatoze buloase	383
29.3.1. Epidermolize buloase simple	383
29.3.2. Epidermolize buloase jonctionale	383
29.3.3. Epidermolize buloase distrofice	383
29.3.4. Maladie Hailey – Hailey	384

29.3.5. Boala Grover	385
29.4. Tulburări genetice ale țesutului conjunctiv	386
29.4.1. Elastopatii congenitale	386
29.4.2. Tulburări ale sintezei colagenului	387
29.5. Acrodermatita enteropatică (Danbolt Closs).....	387
29.6. Dermatoze genetice cu sensibilitate patologică la UV.....	390
29.6.1. Xeroderma pigmentosum.....	390
29.6.2. Sindromul Rothmund – Thomson.....	391
29.6.3. Sindromul Bloom	392
29.6.4. Sindromul Cockayne	392
29.7. Facomatoze	392
29.7.1. Neurofibromatoze	392
29.7.2. Scleroza tuberoasă Bourneville.....	395
29.7.3. Angiomatoze cutanate asociate cu anomalii ale sistemului nervos central.....	395
30. DERMATOZE PRIN SUPRAÎNCĂRCARE.....	397
30.1. Amiloze.....	397
30.1.1. Amiloze difuze	397
30.1.2. Amiloze exclusiv cutanate	399
30.2. Mucinoze.....	400
30.2.1. Mucinoze dermice.....	401
30.2.2. Mucinoza foliculară	403
31. MASTOCITOZE	404
31.1. Mastocitoze cutanate.....	405
31.1.1. Mastocitoza maculo – papuloasă	406
31.1.2. Mastocitoze papulo – nodulare	406
31.1.3. Mastocitoze cutanate difuze.....	406
31.1.4. Mastocitoze buloase	407
31.2. Mastocitoze sistemicе	407
32. HISTIOCITOZE	409
32.1. Maladia Letterer – Siwe	409
32.2. Boala Hand - Schuller - Christian	410
32.3. Granulomul eozinofil	410
32.4. Histiocitoze autoinvolutive	411
32.5. Histiocitoza cu evoluție malignă.....	411
33. PARAPSORIAZISURI.....	412
33.1. Parapsoriazisul gutat	412
33.2. Parapsoriazisul în plăci	413

34. ERITRODERMII.....	415
35. TUMORI BENIGNE	419
35.1. Tumori epiteliale benigne	419
35.1.1. Tumori benigne epidermice	419
35.1.2. Tumori benigne ale glandelor ecrine	420
35.2. Chisturi.....	420
35.2.1. Chisturi epidermoide.....	420
35.2.2. Chisturi trichilemale.....	421
35.2.3. Chisturi sebacee	421
35.2.4. Chisturi dermoide.....	421
35.3. Tumori mezenchimale benigne	421
35.3.1. Fibromul cutanat (histiocitofibrom).....	421
35.3.2. Fibromul moale	422
35.3.3. Cheloide	422
35.3.4. Leiomioamele.....	423
35.3.5. Xantoame	423
35.3.6. Lipomul și lipomatozele.....	424
35.3.7. Tumori benigne vasculare	426
36. PRECANCERE CUTANATE	430
36.1. Keratoze solare.....	430
36.2. Keratoze arsenicale	431
36.3. Keratoze la gudron	432
36.4. Keratoze termale	432
36.5. Cornul cutanat	432
36.6. Radiodermita cronică	432
36.7. Keratoacantomul	433
36.8. Nevomatoza bazocelulară (sindromul nevilor bazocelulari)	435
36.9. Boala Bowen	436
36.10. Eritroplazia Queyrat.....	437
36.11. Leucoplazia	437
36.12. Boala Paget	438
36.13. Lichenul scleros	439
36.13.1. Lichenul scleros genital masculin	439
36.13.2. Lichenul scleros vulvar	439
36.14. Neoplazii intraepiteliale vulvare (vulvar intra-epithelial neoplasia, VIN)	441
36.15. Balanita pseudoepiteliomatoasă keratozică și micacee.....	442
36.16. Cheilitele keratozice.....	443
36.17. Nevii melanocitari (nevocelulari)	444
36.18. Melanoza precanceroasă Dubreuilh	447

37. CANCERE CUTANATE	449
37.1. Carcinoamele cutanate	449
37.1.1. Carcinomul bazocelular	455
37.1.2. Carcinomul spinocelular	462
37.1.3 Alte carcinoame cutanate	472
37.2. Melanomul	475
37.3 Dermatofibrosarcomul Darier - Ferrand	487
37.4. Cancere cutanate secundare (metastatice).....	490
38. PSEUDOLIMFOAME ȘI LIMFOAME CUTANATE	492
38.1. Pseudolimfoame cutanate	492
38.1.1. Pseudolimfomul actinic.....	493
38.1.2. Maladia Jessner - Kanof.....	493
38.1.3. Limfocitomul borrelian	494
38.2. Limfoame cutanate.....	495
38.2.1. Micozisul fungoid	500
38.2.2. Sindromul Sezary	502
39. SINDROAME PARANEOPLAZICE CUTANATE	507
39.1. Acanthosis nigricans malign	507
39.2. Acrokeratoza paraneoplazică Bazex	509
39.3. Ictioza dobândită paraneoplazică	510
39.4. Hipertricoza lanuginoasă dobândită Herzberg	511
39.5. Erythema gyratum repens (Gammel)	512
39.6. Eritemul necrolitic migrator.....	512
40. MANIFESTĂRI CUTANATE ÎN INSUFICIENȚA VENOASĂ CRONICĂ.....	516
41. PATOLOGIA BUZELOR ȘI A MUCOASEI BUCALE	546
41.1. Patologia buzelor.....	546
41.1.1. Cheilite actinice.....	546
41.1.2. Cheilite keratozice și / sau erozive.....	547
41.1.3. Cheilita descuamativă	547
41.1.4. Cheilita angulară (perleș)	548
41.1.5. Cheilite glandulare	548
41.1.6. Macrocheilite	549
41.1.7. Eczema de buză.....	550
41.2. Afecțiuni ale mucoasei bucale	551
41.2.1. Grăunții Fordyce	551
41.2.2. Leucoedemul Sandstead și Lowe	551
41.2.3. White sponge naevus	551
41.2.4. Stomatite	551

41.2.4.1. Gingivite și gingivo-stomatite non-specifice	552
41.2.4.2. Stomatita subprotetică.....	552
41.2.4.3. Stomatita electrogalvanică	552
41.2.4.4. Stomatite medicamentoase.....	553
41.2.4.5. Gingivo-stomatita ulceroasă (gingivo-stomatita Plaut-Vincent).....	553
41.2.4.7. Afte și aftoze. Marea aftoză Behçet	554
41.2.5. Leziunile albe, keratozice ale mucoasei bucale	558
41.2.6. Eritroplazia mucoasei bucale	560
41.2.7. Papilomatoza orală floridă	560
41.2.8. Hiperplazia epitelială orală focală (maladia Heck).....	561
41.2.9. Afecțiuni ale limbii	561
41.2.9.1. Glosita exfoliativă marginală ("limba geografică")	561
41.2.9.2. Glosita mediană losangică	561
41.2.9.3. Limba plicaturată ("limba cerebriformă").....	562
41.2.9.4. Limba neagră vilosă	562
41.2.9.5. Glosite depapilate (limba netedă)	562
41.2.10 Sindromul senzațiilor de arsuri bucale.....	563
41.2.11 Sindromul Gougerot-Sjögren.....	563
42. MANIFESTĂRI CUTANATE ÎN DIABETUL ZAHARAT	568
42.1. Infecții	568
42.2. Picioarul diabetic	569
42.3. Mâna diabetică	569
42.4. Necrobioza lipoidică	570
42.5. Dermopatia diabetică	572
42.6. Buloza diabetică.....	572
42.7. Granulomul inelar generalizat.....	573
42.8. Lipedistrofii insulinice	574
42.9. Scleredemul diabeticului.....	574
42.10. Alte manifestări cutanate. Boli asociate diabetului zaharat	575
43. MODIFICĂRI CUTANATE FIZIOLOGICE ȘI PATHOLOGICE ÎN SARCINĂ	577
43.1. Modificări fiziologice ale pielii și anexelor cutanate în sarcină	577
43.1.1. Modificări de pigmentație	577
43.1.2. Modificări ale țesutului conjunctiv	578
43.1.3. Modificări vasculare	578
43.1.4. Modificări ale anexelor pielii	578
43.2. Influența sarcinii asupra unor dermatoze preexistente.....	579
43.3. Dermatoze asociate în mod specific sarcinii.....	579
43.3.1. Erupția polimorfă de sarcină	579
43.3.2. Prurigo gravidarum	580

43.3.3. Foliculita pruriginoasă de sarcină	581
43.3.4. Dermatoza papuloasă de sarcină	581
43.3.5. Dermatita autoimună la progesteron	581
44. ÎMBĂTRÂNIREA CUTANATĂ. TERAPII DERMATOCOSMETICE.....	583
44.1. Îmbătrânirea cutanată.....	583
44.2 Terapii dermatocosmetice	591
45. SIFILISUL	612
46. INFECȚIA GONOCOCICĂ.....	629
47. ALTE INFECȚII CU TRANSMITERE SEXUALĂ.....	634
47.1. Uretrite non-gonococice.....	634
47.2. Trichomoniaza uro-genitală	636
47.3. Şancrul moale	637
47.4. Limfogranulomatoza veneriană	638
47.5. Granulomul inghinal	639
47.6. SIDA - manifestări cutanate.....	640
47.6.1. Manifestări cutanate neoplazice.....	643
47.6.2. Manifestări cutanate infecțioase.....	647
47.6.3. Alte dermatoze	649
48. PROFILAXIA ȘI COMBATEREA INFECȚIILOR CU TRANSMITERE SEXUALĂ	652
ICONOGRAFIE.....	655
INDEX.....	681
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	689

759793